

CONTABILITATEA CREDITULUI BANCAR

Maria CIUMAC, Natalia SCOBIOLA

Universitatea Tehnică din Moldova

Abstract: Din punct de vedere economic, în cadrul creditului delimităm următoarele specii: creditul comercial, creditul de trezorerie creditul de consum și vânzări în rate, creditul pentru finanțarea operațiunilor de comerț exterior, creditul pentru finanțarea stocurilor și pentru echipamente, creditul pentru investiții imobiliare. Supuse analizei noastre în continuare va fi creditul comercial și anume creditul de scont și factoringul. Totodată, această analiză este efectuată din punct de vedere contabil, bazându-se pe conturi contabile bancare, precum și studierea acestora.

Cuvinte cheie: credit bancar, credit comercial, credit de scont, factoring.

1. Introducere

Creditele comerciale sunt rezultatul cesiunii de creanțe sub forma scontului și a factoringului. Scontul comercial reprezintă operațiunea prin care, în schimbul unui efect de comerț -cambie, bilet la ordin - instituția de credit pune la dispoziția clientului său valoarea efectului, mai puțin *agio*, fără a aștepta scadența efectului respectiv.

2. Cadrul teoretic

Factoringul este contractul încheiat între o parte, denumită *aderent*, furnizoare de mărfuri sau prestatoare de servicii, și o societate bancară sau o instituție financiară specializată, denumită *factor*, prin care aceasta din urmă asigură finanțarea, urmărirea creanțelor și prezervarea contra riscurilor de credit, iar aderentul cedează factorului, cu titlu de vânzare, creanțele născute din vânzarea de bunuri sau prestarea de servicii pentru terți. Aderentul poate apela la factoring doar pentru creanțele plătibile la termen scurt (de regulă până la 120 zile și doar excepțional 180 zile), iar operațiunea poate fi efectuată și cu recurs asupra vânzătorului. Se elimină astfel riscul insolvabilității partenerului comercial al aderentului, un atare risc asumându-și factorul. În cazul operațiunii de factoring fără recurs, factorul își va asuma acest risc, eliminând astfel cheltuielile din contul de profit și pierdere implicate de riscul insolvabilitate. Factorul efectuează toate operațiunile legate de facturile aderentului, le procesează introducându-le în sistemul său informațional, alături de încasarea acestora. La finele fiecărei luni acesta întocmește rapoarte financiare complexe privind operațiunile efectuate. Mobilizarea creanțelor scadente la termen are loc în quantum de cel mult 80% din valoarea totală a creanței, diferența decontându-se la scadență din valoarea plății dispuse de către aderent prin intermediul factorului.

$Agio = Scont + Comision$

$Scont = (Valoare\ nominală \times taxă\ de\ scont \times nr.\ zile) / 360 \times 100$

Contabilitatea creditelor comerciale se ține cu ajutorul **contului de gradul 1420 "Credite acordate comerțului"**.

1421 „ Credite pe termen scurt acordate comerțului

1422 „ Credite pe termen mediu acordate comerțului

1423 „ Credite pe termen lung acordate comerțului

1426 „ Contra-cont Ajustarea valorii creditelor la cost amortizat acordate comerțului

1427 „Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea creditelor acordate comerțului și a plăților aferente lor”. Conturile **1421-1423** sunt destinate pentru evidența creditelor acordate pe termen pentru dezvoltarea și menținere stării economice a comerțului.

În Debitul contului se reflectă:

- Suma creditelor acordate;
- Trecerea creditelor din alt cont al creditelor pe termen determinat.

În creditul contului se reflectă:

- Rambursarea creditelor;
- Trecerea creditelor în alt cont al creditelor pe termen determinat;
- Trecerea la scăderi a creditelor și a plăților aferente lor;
- Stingerea creditelor la transmiterea gajului în posesiunea bancii.

Soldul contului este debitor ce reprezintă suma datoriilor la creditele acordate în domeniul comerțului. Contul **1426** este destinat pentru evidența sumelor care ajungează valoarea nominală a creditului acordat comerțului, care ajustează valoarea acestuia la costul amortizat. În creditul contului se înregistrează sumele ce diminuează valoarea creditului, ajustând-o la costul amortizat. În Debitul contului se înregistrează sumele ce măjorează valoarea creditului, ajustând-o la costul amortizat. Soldul contului este creditor și reprezintă sumele care ajustează valoarea nominală a creditului acordat comerțului la costul amortizat, dar în unele cazuri poate fi și debitor. Contul **1427** este destinat pentru evidența reducerilor pentru pierderi din deprecieri (pierderea de valoare) creditelor acordate comerțului și din deprecierea plăților aferente lor, altele decât principalul (dobânzi, comisioane etc.).

În creditul contului se reflectă: formarea/majorarea reducerilor pentru pierderi din deprecierea creditelor; în debitul contului: diminuarea reducerilor pentru pierderi din deprecierea creditelor.

Soldul contului este creditor și reprezintă mărimea reducerilor pentru pierdere din deprecierea (pierderea de valoare) creditelor acordate comerțului, precum și din deprecierea plăților aferente lor, altele decât principalul (dobanză, comisioane etc.) la data de raportare. Apărut din nevoia de finanțare a agenților economici confrunțați permanent cu lipsa lichidităților, **creditul de scont** reprezintă o cesiune de titluri de valoare-efecte de comerț-către o instituție de credit care, în schimbul unui comision, pune la dispoziția clientului său contravaloarea respectivelor titluri. Succesul unui astfel de demers este condiționat în principal de doi factori-existența lichidităților în portofoliul instituției de credit care să-i permită achitarea creanțelor clientului înainte de scadență;-profitabilitatea acestei activități pentru instituția de credit.

Venitul instituției de credit din activitatea de scontare se concretizează în:

- dobânzile aferente perioadei de creditare a agentului economic;
- taxe de consultanță și verificări de bonitate a agenților economici solicitanți a creditului de scont;
- alte taxe stabilite de instituția de credit;
- comisioanele percepute de entitatea de credit în funcție de clauzele contractului de scont.

La rândul său, *comisionul* instituției de credit este condiționat de:

- valoarea creanțelor achiziționate;
- termenele de decontare;
- clauzele contractului de scont.

Contabilitatea operațiunilor de scontare este asigurată de contul: **1755 „Dobânda (scont/primă) ce urmează a fi primită din operațiunile cu instrumente financiare derivate”**. Acest cont este destinat pentru evidența dobanzilor calculate (scont/primă) ce urmează a fi primită în monedă națională sau valută străină din operațiunile cu instrumente financiare derivate.

În debitul contului se înregistrează sumele dobanzilor calculate (scont/primă) ce urmează a fi primită în monedă națională sau valută străină din operațiunile cu instrumente financiare derivate.

În creditul contului se înregistrează sumele dobanzilor calculate (scont/primă) ce urmează a fi primite în monedă națională sau valută străină din operațiunile cu instrumente financiare derivate trecute în contul de conversie și regularizarea la data decontării. Soldul contului este debitor și reprezintă sumele dobanzilor calculate (scont/primă) ce urmează a fi primite în monedă națională sau valută străină din operațiunile cu instrumente financiare derivate. Libertatea comerțului-în dimensiunile sale moderne a condus la extinderea și diversificarea formelor contractuale la care recurg operatorii economici în scopul maximizării profitului.

Diversificarea și dezvoltarea contactelor comerciale, amploarea schimburilor de bunuri și servicii pun, cu și mai mare acuitate, problema nevoii de mijloace financiare. În contextul necesității crescânde de finanțare a activității agenților economici care nu dispun de lichidități, factorul preia creanțele de la aderent și îi pune la dispoziție acestuia disponibilitățile aferente creanțelor preluate, mai puțin valoarea comisioanelor negociate.

Factoringul reprezintă operațiunea prin care un client, numit *aderent*, transferă proprietatea creanțelor pe care le deține din facturi comerciale către o altă entitate, numită *factor* (instituție de credit sau instituție financiară nebancaară), în vederea obținerii de finanțare imediată. În demersul inițiat factorul are rol de finanțator, astfel că dacă contractul de factoring poate fi considerat o modalitate rapidă de finanțare, implicit operațiunea este generatoare de credite pe termen scurt.

Aderentul urmărește astfel să-și încaseze prețul facturilor înainte de scadență, iar factorul urmărește să obțină un beneficiu, de obicei un anumit procent din facturile pe care le decontează în avans.

În viziunea profesioniștilor contabili factoringul este clasificat în funcție de dreptul de regres pe care instituția de credit/instituția financiară nebancaară îl poate exercita asupra aderentului, în:

- *factoring cu regres* - în caz de neplată factorul își recuperează sumele neîncasate de la aderent prin exercitarea *dreptului de regres* și anume prin debitarea contului curent al aderentului sau valorificând garanția;
- *factoring fără regres* - apare atunci când factorul plătește aderentului un procent din contravaloarea

acceptată a facturilor (factoring disponibil), restul fiind încasat la scadență sau într-un termen prestabilit de la aceasta.

Fluxul informațional al tranzacțiilor de factoring implică parcurgerea următoarelor etape:

b) reglementarea tranzacției de factoring dintre aderent și factor(societatea de factoring) printr-un contract de factoring încheiat între cele două părți;

c) vânzarea efectivă a creanțelor aderentului și încasarea acestora mai puțin costurile și comisioanele convenite factorului și agreate prin contract;

d) recuperarea creanțelor de către societatea de factoring la termenele fixate de la cumpărător - debitorul de factoring.

Cum rentabilitatea activității factorului depinde în mare măsură de bonitatea clienților și debitorilor de factoring, se va stabili astfel o limită maximă de finanțare a aderenților, în permanență urmărindu-se respectarea acesteia.

Succesiunea operațiilor de factoring este următoarea:

a) primirea facturilor aderentului,

b) încasarea comisioanelor de către factor;

c) dobândă percepută de factor pentru operațiunea de factoring;

d) încasarea creanței de la debitorul de factoring;

e) restituire garanție.

Contabilitatea operațiunilor de factoring este asigurată de contul: **1494 „Factoring”** Acest cont este destinat pentru evidența resurselor creditare plasate în operațiunile de factoring. *Factoringul* reprezintă procurarea de către bancă de la întreprinderea-furnizor a dreptului de cerere și încasare a creanțelor (facturilor) pentru mărfurile livrate și serviciile prestate de aceste. În debitul contului se înregistrează creditele acordate clienților a rezultat al cumpărării datoriilor lor debitoare. În creditul contului se înregistrează rambursarea creditelor. Soldul contului este debitor și reprezintă suma ambilor procurate și păstrate pînă la scadență.

Bibliografie

1. *Planul de conturi al evidenței contabile în bancile licențiate din Republica Moldova*, aprobat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, Monitorul oficial al Republicii Moldova nr.33-34/54 din 22.05.1977.
2. Manea Postolache. *Creditul bancar*. C.H. Beck, București, 2009.
3. [Jesús Huerta de Soto. Moneda, creditul bancar și ciclurile economice](#). București, 2007.